

LIBERTATEA

Foaie pentru săteni și muncitori, întemeiată la Orăștie în anul 1902

FONDATOR:
Prot. I. MOȚA
DIRECTOR SUFLETESC:
Dr. ION I. MOȚA

Cererile de abonare și banii pentru foaie se trimit pe adresa:
Admin. „LIBERTATEA” Moța BUCUREȘTI I., Calea Victoriei 63

Orice scrisori pentru Redacție să se trimită pe adresa:
RED. „LIBERTATEA”, ORĂȘTIE Jud. Hunedoara.

„Libertatea” este:
Proprietatea familiei moștenitoare alui ION I. MOȚA
ABONAMENTUL: 120 lei pe an, 60 lei pe 1/2 an și 30 lei pe 1/4 an.

Apare în fiecare JOI
2 lei!

Un mare pas înainte PENTRU IDEEA NAȚIONALĂ

Țara are nouă lege de temelie (Constituție). Noi, naționaliștii vechi și bucuroși de ori-ce semn prin care vedem că idea de neam, de naționalitate, care nu e altceva decât porunca sângelui, — face câte un pas înainte, spre întărire, spre biruința deplină într-o zi, — ne bucurăm de astfel de semn, de astfel de pas.

Un pas mare găsim că s'a făcut în privința asta prin noua Constituție. Articolul ei 27 vorbind despre aceea, că cine poate fi slujbaş de obște (la stat, la județ la comună), spune apriat:

Art. 27. Numai cetățeni români pot fi puși în slujbele și deregătorile de obște, civile și militare, — *ținându-se samă de aceea, ca Națiunea Română (adecă neamul românesc) este cel mai număros și făuritor de Stat*.

„Supușii străini nu pot ținea astfel de slujbe, decât în felurile statornicite prin legi”.

Iată un art'col de lege, de mare însemnătate, cu adânc înțeles, care în vechia Constituție nu se găsea.

Desfăcând înțelesul lui, iaca cum avem a-l înțelege:

În slujbele de obște ale țării, ca și în ale armatei, au loc întâi cetățenii cari fac parte din națiunea română, care este neamul românesc, — și anume în măsura, în care acest neam se găsește în țară, față de alte neamuri!

Adecă e pus chiar în legea de temelie a țării, dreptul Românilor la tot felul de slujbe în această țară, mai presus de a ori-cărui străini de acest neam.

Du-te azi prin Basarabia, prin Bucovina, chiar în unele părți ale Ardealului, — și te izbește numărul covârșitor de mare de străini în slujbele de stat, de județ și mai ales dela comună.

În orașul Chișinău, Români sunt ca de sămânță și se simt strămtorați grozav de mulții și increzuții străini, — mai ales jidani, — cari se țin ei cu nasul pe sus față de Români!

N'are să mai fie așa! Noua Constituție ne dă drept a ne lua locul ce ni se cuvine și în slujbele dela comună, ca și în cele ale statului.

Dar ce e mai imbucurător e aceea, că: privitor la slujbele de obște s'a recunoscut dreptul Românilor a fi ei covârșitor de

mulți, față de streini, — cel puțin 80 la sută!

Acest drept va trebui să treacă mai departe! Va trebui să treacă și asupra așezemintelor cari pregătesc rândurile viitoare de slujitori ai marelui obște!

Ca slujitori ai țării, ai neamului, ai vieții în statul român, vor trebui să fie trecuți prin legea care stabilește amănuntele ce curg din articolul de sus: viața marilor întreprinderi cari alărnă de stat, deci fac parte din

viața lui, și slujbașii lor trebuie socotiți la fel cu ai statului! Și atunci aceeaș măsură trebuie să le privească și pe acelea! Căci și acelea din puterea statului creat și susținut de neamul românesc, trăesc.

Mai mult. Legea va trebui să socotească și celelalte cariere de viață: medicina, advocatura, ingineria, și celelalte, ca slujitoare statului și neamului românesc! Și atunci nu are să lase să se mai pregătească în marile școli (Universități) mai mulți viitori slujbași ai nației, ai statului acestuia, decât le da drept numărul lor restrâns față de cel al Românilor!

Iar mai apoi vom socoti și negoțul și meseriile și toată industria, ca așezeminte ale statului neamului românesc, — și și acolo tot așa să sporească Români și să scada străinii, precum articolul 27 din noua Constituție îl prevede!

Așa nădăjduim că vor înțelege acest articol de mare însemnătate din Constituție, toți cei ce vor avea a-l aplica în lege și a-i da viață în statul națiunii române!

CÂTE VEZI NE-MAI VĂZUTE,

și auzi ne-mai auzite, — într'un război

„Nenumărate și nebănuite sunt îndrăznețiile la cari se dedau în război cel avânt și înfierbântat în el, — numai ca doară-doară îl pot face dușmanului un rău care să-i rupă gâtul. O întâmplare de acest fel, care se dă ca o luptă surdă dusă pe întunec într'un loc închis între doi vrășmași ce se urmăresc cu sălbatec dor de a se ucide, — e viu și zguduitor descrisă, ca întâmplată în încăerarea dintre comuniști și naționaliști în Spania. Iată grăitoarea „*întâmplare de pe front*” pe care o luăm din ilustrațiunea Română”:

Talavera de la Reina este un orășel cu străzi întortochele, pavate (pardosite) cu bolovan mari de platră. Casele din centru sunt mari și frumoase. Cu cât te depărtezi spre margini, căsușele sunt scunde și sărăcăcioase. Tăjo curge prin mahalaua Aestra. De câte ori vine mare, trece peste maluri și treacă cocloabele bleșilor oameni. Czele din pricina aceasta sunt u mede. Peste mari verzi de igrăste (umzeală) se urcă până aproape de acoperiș.

Lângă podul care trece peste Tăjo, din orăș spre mahalala, este o clămea. Apa vine pușnă. Măgăruși cu desagi de papură, în care se pun bărdăcele de lemn, stau cuminiți, adunați bot la bot, sau înșirați pe marginea apei să cu-

leagă vre'o buruiană crescută printre pietre. Femeile străne la sfat pe banca de platră din jurul clămei, cârlesc rufe sărăcăcioase și vorbesc. Copiii se joacă și zburdă voloși în jurul mamelor și al bunicelor. Unul șade cuminte și se uita cum crește apa în căldarea de aramă.

— Mamă s'a umplut.
Câte-o femeie se scoală fără grabă, la căldarea, o loarnă în bărdoacele de lemn ce stau jos pe platră, alintate (puse și) ca niște soldași. Murmurul apei umzează să sune în fundul găleții; femeile cos mai departe, copiii se joacă. Uneori măgarii, de pliciseală (de urât) se pun să scoală sberlele prelungi din gălețile lor, ca un cor sălbatec. Câteva pietre aruncate de copii li linștesc. Soa-

Dă-le, Doamne, mintea cea bună

Nu ne vine a crede urechilor, despre cele ce auzim și celim. Iar însemnând cele auzite, ne cuprinde frica, să nu fie cumva de deochi, ori de piază rea și să fie la urmă numai o înșelăciune.

Zice, că dl Weissmann, care este mai marele jidovilor din România, s'ar fi dus la București și de acolo are de gând să treacă grabnic în Palestina, ca să se sfătuiască cu mai marii de acolo, cum și în ce chip ar putea pleca din Basarabia, cei din neamul său, jidovii!

În vestirea de mai sus mai spune, că domnul Weissman a cules multe documente de lipsă pentru trecerea graniței, iar în orașul Chișinău din Basarabia, merg la înscriere mulți jidovi, hotărâți a-și căuta într'alt loc, o fericire mai aleasă decât cea dela noi.

De când îi rugăm noi pe jidovi, să se ducă în altă parte, să-și caute și ei un loc, unde să muncească cu sudoarea frunții, nu să trăiască pe pielea altora, ca ploșnițele. Toată vremea nu ne-au priceput, ba s'au mai și răfoit împotriva noastră, că ci-că și dânșii au făurit România Mare, și câte multe.

Acum se vede că s'ar fi deșteptat. Tot nu-i de crezare. Până nu-i vedem trecuți dincolo de hotar, să ne luăm rămas bun dela dânșii, nici nu ne priim. — Că jidovul înșeală și când îi țepăn...

Pierdere neprețuită a încercat din nou sora noastră bună Italia

După marea pierdere a luminatului învățat Marco ni, acela care a descoperit minunatele mașini de radio, cu ajutorul cărora se poate trimite la depărtări nebănuite glasul omului,

sora noastră bună Italia a pierdut de curând pe unul dintre cei mai bravi eroi ai săi, pe generalul poet Gabriele d'Annunzio.

Numele generalului-poet d'Annunzio este bine cunoscut în istorie, încă din vremea războiului celui mare, când în fruntea unui pluton de numai 240 de soldați, s'a aruncat eroic asupra orașului Fiume și l-a scăpat de robia dușmană. După război îndată, generalul d'Annunzio a fost înainte mergătorul revoluției fasciste, care a biruit sub mână de fier a Ducelui Mussolini.

La căpătâiul marelui dispărut, întregă Italia a îngenunchiat, având în frunte pe Ducele Mussolini, care a condus la lăcașul de veci pe acela ce a cântat în alese poezii, vitejia fraților noștri italieni în războiul cel mare și vitejia tinerețului de astăzi, care a cucerit cu atâta vitejie, o țară mai mare de patru ori decât Italia.

Neprețuita pierdere a Italiei o simțim și noi, cu îndurerată inimă.

rele se lasă spre apus, înroșind acoperișele de țigle. Zidurile cetății se oglindesc pe cer. Găștele și rațele se întorc, a lunecând pe apa fără nici un val, ca niște vase. Câțiva copii mai curgtoși stau la mal. Cu vârful degetului dela picior încearcă dacă apa e rece. Toamna aceasta e lungă și frumoasă, totuși nu e chip să mai faci baie. Toți copiii sunt nerăbdători, trebuie să sosească moș Bepo. Numai el știe să facă așa frumoase corăbii de hârtie, cu poze, care-și răd de comuniști.

La 2 km. în vale e frontul; apa trece pe la el. Desigur că vaporușele de hârtie nu ajung niciodată până acolo, se udă și se scufundă.

Continuare în pag. 2.

Cum gândește și cum grăește -- un cal

— Andă bine oamenii, glasul lui —

Pe când eram copil de școala, mergeam într-o zi din satul meu pe jos, spre oraș. Abia eșisem din sat și văd din depărtare un car, care nu se părea că stă în loc. »A, — îmi zic, să vezi că — am noroc. Poate m-o lua omul în car«. Din ce în ce m'apropiu. Văd carul încărcat cu saci. Mă gândesc: e vre'un căraș, care duce sacii la o moară...

Cum m'apropiu, ni se deslușesc tot mai mult vorbe de ocară. Sudalme îngrozitoare: »Hi, haram, mâncate-ar lupii!« Dar caii nu trăgeau. La fiecare lovitură de par, caii svârleau cu picioarele. Necăji: omul se suie'n car și și aprinde pipa... Uul din cai, întoarce capul și privi la stăpân multă vreme. Din ochii lui uzezi de suferința loviturilor, par'c'ar fi zis:

— »Nu mai da, stăpâne! Nu vezi dealul din față? Tu, nu știi, că aici trebuie să odihnim mai mult, că n'avem putere de-a trage, carul tău vârșit cu saci? Nu vezi șoldurile noastre, că sunt numai piele și oase?... Nu ști că după mânătura aceea de zi și noapte, nu mai pu'em trage? Ni-au slăbit puterile. Din fânul pușin ce ni-l dai, și acela mestecat cu paie, noi nu putem câștiga puterea, pe care o ceri dela noi în fiecare zi. Ai văzut carul celalalt cu caii grași. Trag carul de par'că le face plăcere! Ei, lor li i ușor. Fânul din ieslea lor nu se găta niciodată. Paiete nici nu le miroasă. Traista cu ovășul, nu se uita a li se pune la gură în fiecare zi ca prăjitura la masa boierească. Straița aceea le ține de saț. Ea le dă putere de pot alerga cu carul plin cu saci. Noi, numai gândindu-ne la ea, ne lasă gura apă!... Vai de noi.

Cine-a mai gustat ovăzul de nu mai țin minte! Stăpânul acelora știe, că da'ă vrea să aibă cai tari, trebuie să le dea la cap cu traista de ovăș, nu cu măciuca, cum ne lovești tu. Dă-ne și nouă ovăș, și pleacă de acasă, fără bălă, să vezi nu zburăm noi cu carul încărcat. Doar n'am fi noi mai slabi ca ceialalți cai. Nu trebuie să lovești în mine cu băta că știu că asta mi-i meseria până mor. Spune-mi când să plec, că plec bucuros. Dar nu uita să-mi dai niște grăunțe cari îmi dau putere... Tu în loc să-mi curăți praful cel mult ce cade printre podețele din pod și cel care se ridică și se așază pe mine în fiecare zi de pe drumurile multe pe cari mă măi, tu mă făseși cu vârful parului și cu biciul. Dar, de par'c'ai da în lemn. O! omule. Pare că nu priepi nimic. N'ai băgat de seamă, că de câte ori mă lovești cu biciul mai ușor, îți fac sema cu coadă să nu mai dai, că te-am înțeles. N'ai văzut că atunci, când mă lovești cu ceva tare, și eu dau cu picioarele, arătându-ți scârba mea față de puterea ta neomenoasă...«

Nu știu ce-o mai fi spus calul și ce o mai fi făcut omul... Eu nu m'aș mai fi urcat în car, peste saci, nici să mă fi rugat cărașul acela... Cu capul stup de gânduri, am pășit încet-încet spre oraș, și-mi ziceam în mîntea mea: Are el și calul dreptate, când vorbea de caii „ceialalți“ cari au trecut pe lângă ei, grași și voinici. Erau caii unui Sas... Și eu îmi zisei: Ai tu dreptate, calule, dar nici Românul nu e așa de vinovat... Sasul acela poate da calului ovăș, că

are 30 de jugăre de pământ, de-i ajunge pentru toate, dar părlițul acela de Rumân cu pipa'n gură, n'are numai două și alte două de lucră »în parte« dela Sas... Lui nu-i ajunge să pună »grăunțe« la gura copiilor, decum să mai dea și cailor... Ești tu cai nenorocit, dar nici stăpânul tău nu i decât un părliț...

E mult de când eu eram copil și grăiam așa și judecam așa. Că așa era pe atunci.

De atunci roata norocului s'a întors mult... Azi și Românii și au sporit moșioara prin reforma agrară, și prin hărnicia mai bine ajutată în noa Tară mărîată. Azi și ei pot pune fân mai curat în ieslea animalelor lor și străiți cu ovăș la gura calului...

Cei ce își uită și azi de aceasta, — aducă-și aminte de câte ori se apropie de grajdul vitelor și se uită în ieslea lor, decâte ori ajung cu vitele la piepș de deal pe care e greu de urcat și caii sau boii parcă se cer lăsați să răsufle pușintel, — aducă-și aminte de »vorbirea« de mai sus a calului din povestea aceasta, că cuminte și dreptă vorbă a spus, care se potrivește azi multor mănători ai vitelor...

Moș Bepo

Obiceturi curioase

se pot vedea mai cu seamă în Regatul vechiu, cu prilejul țășării secului. De necaz ori de bucurie că începe postul țășenii leagă cânil cu coada de un lemn, pe care li învârt și fac mare haz pe socoteala bietelor animale, cu cari ei se joacă „la tabarcă“. Cam urâtă și crudă joacă, din care pricină a și fost oprită cu un ordin plecat de sus dela cărmire.

DE TOATE

O LOTERIE ÎN LOTERIE-TESTAMENT.

În Londra era bolnavă greu o văduvă lovită de apoplexie de nu mai putea vorbi, — dar înțelegea tot. Nu și făcuse testament, și voia să-l facă. Iaca ce a înscodit avocatul ei în loc de scriere de testament:

A făcut bilete de hârtie, pe cari a scris: moșioara cutare, casa cutare mobilă cutare, lu crurile de prețcutari, — despre toate.

Apoi tot aștepta bilete pentru fiecare din rudele sale, scriind pe ele numele lor.

Avocatul trăgea, ca la joc de cărți, un bilet pe care era scrisă partea de avere și i pune cu scrisoarea în jos pe masă.

Bolnava trăgea acum ea un bilet din cele cu numele neamurilor, și i punza peste cel așezat de avocat pe masă.

Se cețra apoi ce-i scris pe biletul cu avere, și al cui nume a fost pas peste acela, și — a acelui era acea parte de avere.

O loterie, singură în felul său!

POVESTE ARABĂ

Focul, apa, crușarea și cinstea erau tovarăși de călătorie. La o răspântie de drum trebuiră să se despartă, și fiecare a răstă la rândul său mijlocul prin care ar putea fi cunoscut și găsit pe unde-or fi.

Focul zise: — »Mă vești găsi unde vești vedea fum«.

Apa zise: — »Mă vești găsi la mare, în fluviile spumegânde sau în râurile șerpuitoare«.

Pe mine — zise Crușarea — mă vești găsi în casele în care munca nu este disprețuită: unde oamenii sunt cum-pătași, strângători și cu grija zlei de mâine; unde căminurile sunt ferice și unde soamea nu intră nici odată«.

Fraților — zise cinstea — pe mine să nu mă pierdeți, căci cine m'a pierdut, zadarnic caută să mă găsească«.

D. Bartolomeu

Știri economice

SĂ DA DRUMUL NEGOTULUI DE PORUMB

În toamnă guvernul, crezând că nu am avea porumb destul dentru nevoile țării (pentru hrană și pentru însămanțare), a oprit ieșirea din țară afară a porumbului.

Acum fiind iarna trecută și aflându se că în Tară sunt încă bogate rezerve de porumb, noul Ministru

G. Ionescu-Sisești, a făcut să se dea drumul exportului (trimiterii în afară) a porumbului. De-ocamdată se dă voie de trimis din țară afară, la 3000 vagoane de porumb. — Cumpărători sunt, căci în țările vecine, se simte nevoie de porumb.

Văpsirea părului, --

pricină de despărțire

Sulemenitele femei din vremea noastră să citească întâmplarea aceasta petrecută în Milano, orașul cel mai mare din Italia și să se păzească, să nu pătească și dănele la fel.

Zice că, nevasta tânără a unui om așezat și cu doi copii s'a dus la barbier ca să și potrivească

părul și acesta gășind că femeii i-ar sta mai bine cu părul galben, l-a vopsit pe dată. Ajunsă acasă, bărbatul a izgonit o și fără de ni i o vorbă, a cerut pe dată despărțirea. Tribunalul a dat dreptate bărbatului, dar mai apoi a iertat-o, cu condiția ca să și facă de nou părul negru...

Câte vezi ne-mai auzite...

— Continuare din pagina 1. —

basma neagră ce trece pe după gât. S'a priodășit de vre-o lună. Și de cu chirie la Mariana, o femeie bătrână, nepuțincioasă de picioare care dă ghicitul.

Pe poartă, trei căști de joc, doi lanși și un as așezat în evantal, arată oricui că pentru un pesetas acolo se ghicește viitorul, timpul de față și trecutul. Vinde felelor buruteni de aragoste. Meseria aceasta găsi prea aduce mare câștig noroc că a închiriat cocloaba din fundul lui Bepo, pe un preț bun. Casa dărăpănată are numai o cameră bună, celelalte sunt umede din pricina apei. Tejo cuge chiar pe sub casă; clipocitul apei, lovită de pereți se aude seara ca o muzică ce te adoarme.

Bepoe un om ciudat. De cum se face ziuă se scoală și pleacă în oraș. Intră prin toate cârciumile, bea cu unul, bea cu

altul, cinsteste pe toată lumea. Se laudă cu rana lui, povestește luptele la care a luit parte, spune toate țără a li învebat. Piânge cu lacrimi, povestind despre familia lui, prin să în orășelul Hilar de cărmunishi. Ar pleca el acasă, dar nu are cum. Solțășii în duloșaji, beau contactul cel primesc dela el, pshar după pshar, povestind de unde vin și unde pleacă, ce armie nouă. Moșul rsculă nepăsător. Pe la 1 vine acasă și doarme până la 4-5. Se în hida în odășia lui, trage obloanele și nu țără pe nimic să i turbure. Spre seară țese de face bucuria copiilor cu mai mult și mai mică cobloare de hârtie. Bărcoțe subrede pornesc la vale. Toți copii s'au deprins li vezi pe malul apei, privind cu neșaj cum merg la vale până le pierd din ochi sau se înecă. Cele mai bune le face

moș Bepo.

De câțva timp statul major al armatei naționaliste era uitat din pricina șonajului în doșești veștile le avea înamicul din furtul Talaveret dela Reina, punct de adunare a soldaților rou veniți.

Nici o coloană nu se șp nebătută cu tunurile de avioanele namice pe drum. Iar în oraș nu țesea zi dela Dumnezau să nu cadă vre o bombă pe un depozit de muniții sau adăpost de al soldaților.

Un soldat ce luptase acolo, povestește următoarele: Era într-o Marți. Bandera noastră soșe și în rețacere de pe front. Am fost găzduși în niște magazii părăsite la marginea orașului. Toți soldații au slobozenie să mergă în oraș. Plecăm în grupuri, mai puțin întră prin căciunul să și strîngă sețea, cu un vin sau un contact (rachiu).

A doua zi la ora mesel eram toți adunați în curte în jurul cazanelor cu mâncare. Luasem

felul întâi. Peștele prăjit stătea rumen în tavă. Mai încoale se împărșea vin.

Deodată răsar de asupra noastră 3 avioane. Incep a arunca bombe pe noi! Depozitul nostru de cartușe și grenade la foc. Not fugim care încoțro, ca puți de potăni hă. Ne lovim unul de altul. Măncarea se va să pe jos.

Bucătarul cu polonicul în mână a înghit lângă cazan. Se ulă desobotăntu la bunăvătatea de mâncare împrășiată pe jos. O militarieră păsă în dată în lucru, aruncă snopuri de ploaie după avioane. Prea târziu, avioanele s'au depărtat și și lau drumul spre frontul inamic... (Să deacolo ventiseră).

Acesta aștepta să se umple cupe. Cel mai destoinic detectiv s'au germani și italieni, au fost aduși la Talavera. Se cercetează podurile caselor, dacă nu da semne cu lumina cineva. Se face o cercetare pe cartiere. Nimic!

Că va zile avioanele înamice s'au liniștit.

Moș Bepo își lumează taciticos iuleaua pe prispa pe pără a casei, i bricând vapoaze de hârtie pentru copii ce l așteaptă...

Într-o zi, pe marginea de plată a podului, printre curioșii ce se uitau la joaca copiilor și la mîșumirea lui Moș Bepo, era și bătrnul locotenent Ludwig Krosler, dela broul II de spionaj și contra-spionaj al statului german în Spania, fii mis anume să deslege laira înștinșilor li re în amice și vestitorii lui. Toată lumea țesea hă de câte ori micile corăbii se mulau, se lăseau pe o parte și se înecau.

Îmbrăcat în uniformă de soldat al Terciuului, nu aștepta asupra lui nici o privire. Talavera mișuna de soldați.

Deodată se bate cu mână peste frunte. Apoi, fără să a rate vre o doșobită înzere a mînte, întrebă ne un vechi cloc e bătrânul? Într-o înmbră de tot bună spaniolă.

Numai noi, românii, nu știm a ne păstra mândria de Români!

Alte neamuri, italieni, germani, turci, sârbi, și chiar jidani, opresc legea căsătoriei cu femei de alt sânge, ca să nu slăbească țaria poporului, căci din căsătorie cu o femeie de alt neam, se nasc copii amestecați, cari nu mai seamănă nici la chip și nici la suflet, cu românul de pildă, dacă tatăl este român.

În țara noastră, mai cu seamă în Transilvania, a fost nesocotită primejdia aceasta a amestecării neamurilor, iar românii călcându-și mândria lor de Români, se căsătoresc cu femei de alte neamuri, turnând sânge străin în sângele nostru curat, pe care l-am moștenit din moși strămoși.

O cârtică scrisă de un cercetător harnic dela Cluj doctorul P. Râmneanțu, ne descoperă adevărata stare a lucrurilor, care ne înfruntează peste măsură. În orașele Salonta, Baia Sprie, Satu-Mare, Carei și Timșoara, 59 de procente dintre români se căsătoresc cu unguroaice! În Gheorgheni, Odorhei, Tg. Mureș, Miercurea Ciuc și Sft. Gheorghie, nu mai puțin de 66 de procente români se căsătoresc cu secuience! În alte orașe din Transilvania, procentul este între 50 și 30, astfel că cel mai scăzut procent, de abia ajunge numărul 26.

Cercetările oamenilor de știință luminează au dovedit, că în familie, feme a este aceea care crește copilul în obiceiurile, în limba și credința în care s'a născut dânsa, nu bărbatul. Iată aproape jumătate dintre copiii județelor Transilvaniei, crescute în altă credință, în altă limbă decât limba și credința noastră strămoșească. Poate fi o mai mare primejdie pentru neamul nostru decât cea-

stă amestecare a sângelui, din care nu poate ieși om curat, ci numai amestec!

Unde ne este mândria de Români? La ce bun ne mai frământăm în lupte de desrobire din ghiață streină, dacă nu suntem în stare să stăvilim mergerea spre prăpastie! Stăpânirea aici are un cuvânt hotărâtor. Să-l spun!

Dacă și la Brăila stăm așa...

Noi știam Brăila, din depărtate vremi, ca un oraș foarte românesc, o fală a Țării noastre, tocmai prin curățenia s'a românească. Părea că se află el în Oltenia ca o altă Craiova.

Din nebagarea de samă a guvernelor, cari aveau care mai de care ori ce alte griji, și numai de aceea nu le dădea capul, că sub ochii lor și în vremea stăpânirilor lor, neamul românesc se scufundă, pe cinginea streină, îndeosebi cea jidovească, se întinde și se îngroașă pe trupul țării, și ne roade orașele și chiar satele, ca rugina, ferul cel lăsat fără grijă, — din această nebagare de samă, am scăpat din mână frânele economice chiar în orașe puternice românești, ca Brăila! De celelalte, să rici nu mai pomenim.

Iaca ce s'a băgat de samă abia acum la Brăila. Este și în acest oraș, scaun de județ, o Cameră de nuncă, cu mare rost în viața economică a orașului și a județului. Îndu-mărite ei sunt hotărâtoare în dezvoltarea negoțului, meseriilor, industriei și a celorlalte ramuri ale muncii economice. Camera are o conducere, în care au scaun un număr mare

Anglia face pregătiri pentru primirea Regelui nostru

M. Sa Regele nostru va cerceta încă în cursul acestei luni Martie, Anglia. E vorba că va pleca după data de 21 Martie. Va sta la Londra trei zile, fiind oaspele M. S. Regelui Angliei.

Guvernul englez face de pe acum întinse pregătiri, pentru a primi cu strălucire pe înaltul oaspe.

de consilieri, ziși asesori, sfetnici și diriguitori. Pe vremuri în aceste scaune ședea la sfat numai asesori români, sau și alt neam creștin. Pe încetul au început a se strecura azi un jidan, mâne altul, cu mutra umilită, lingușitoare, încât scurt văzătorii creștini să aibă numai urechi pentru a le auzi lingușala, dar nu și ochi pentru a le vedea perciunii! Destul că în vremea din urmă, Camera de muncă din româneasca Brăila, ajunsese a avea peste 60 de asesori, mai mult de jumătate jidani! Bietul meseriaș român nu mai avea aci nici un sprijin, nu mai găsea nici o dreptate, peste toți și peste toate — biruia luda!... — Căci în fruntea Camerei ajunsese să stea jupânul »Ionel«, așa își zicea în loc de Ioil, Leichter cu talmudul subsoară.

Împotriva acestei umiri a neamului nostru s'au ridicat în timpul din urmă tot mai multe glasuri naționaliste românești, până ce noul guvern dând dreptate acestor glasuri, a numit de curând Președinte pe un bun român, d. Vasile Averescu, înlăturând din scaun pe Ioil zis »Ionel« Leichter. Noul președinte a băgat mâna pu-

Moritz Finkelstein, — „căpitan invalid de război“!

Să nu te sperii iubite celitor, la auzul acestei vești, crezând cumva, că vre-unul din neamul lui Iuda ar fi fost în stare să facă vitejii pe frontul războiului nostru celui sfânt! Pe câmpul de bătăie Jidovi nu știm să și fi lăsat macar un ciolan, nu din pricina că ei nu ar fi oameni, ci din alta

țin prin hârtii, să vadă cine-s dumnealor, jupânii asesori, cu nume de Spatzirer, Edelstein, Witzling, Bernstein, Feinstein, Kahane, Salzman, Mendel, Berger, Kohn, Perlmann, Ștrul Goldenberg, Asias Moscovici, și alții până la 60, tot cu nume de aceea, „Rumuni“ odată! Și a aflat, că cei mai muți din ei, sunt de aceia, cari cad sub revizuirea cetățeniei, că-s „rumuni“ proaspeți intrați între noi pe temei de documente fabricate în cancelariile rabinilor, nu în ale deregătorilor de drept ale țării, — ba mulți din ei sunt Jidani cari stau în țară cu pașaport de cetățeni străini, cari așadar nici prin vis nu au drept a sta în scaune de conducere în țară!

Câtă nebleznicie vădește acest lucru! Să ajungă în Sfatul hotărâtor peste soarta a mil de muncitori, asesori atâta de streini de această țară și mai ales de acest neam românesc, care susține Țara! Unde? LABRĂILA! nu la Podul Cucului...

Noul Președinte al Camerei, a cerut și dl. Ministru al Muncii, Voicu Nițescu, a dat întărire, ca toți acești „Feingold-i“ și Silbermani, să fie scoși dela conducerea Camerei de muncă din Brăila, și în locul lor puși români buni!

mai mare, mai grăitoare: Dacă luptă „goim-ul“, creștinul, lasă să moară el, că eu jidanul, trebuie să trăiesc, să pot suge măduva celui care scapă de pārjoala rezboiului. Astfel de apucături s'au frământat în mintea Jidanilor nu numai la noi, întoate țările unde s'au purtat războaie

Așa că, departe de noi gândul, că Moritz Finkelstein al rostru, pe care îl preamărim aci, a căzut și găurit de gloanțe, ca și alți ofițeri bravi de neamul nostru românesc. Moritz Finkelstein este »căpitan invalid«, fabricat peste noapte, cu ajutorul unor slujbași militei dar nemernici, dela așezământul invalizilor, orfanilor și văduvelor de război.

Iată ce scrie foaia „Drapelul Nostru“ care este glasul curat al invalizilor, orfanilor și văduvelor din război: Cercetările cari s'au făcut în privința lui (a lui Finkelstein) au ajuns la o descoperire pur și simplu uluitoare (neșteptată). Din titulatura pompoasă așternută pe cartea lui de vizită, nu era adevărat decât numele, și acesta chiar cu 50 la sută: (jidantul se iscălea Marcel Finkelstein). Nu era Marcel, n'a fost niciodată căpitan, nici macar ofițer; iar actele folosite le a plasmuit în complitate (ortăcie) cu câțiva slujtori ai I. O. V. să prade avuul de ocotire al invalizilor, orfanilor și văduvelor de război.

Căți Moritz Finkelsteini vor fi fiind împrăștiați prin Țară, jidani cari n'au văzut pușca cu ochii lor, cari se iscălesc »căpitani invalidi de război« și spurcă sfânta jertfă a celor ce au frământat pământul cu sângele lor, ca să ne lărgească hotarele României de azil

Omul întrebat se uită cu oarecare mirare la acest soldat, care nu cunoaște pe moș Bepo eroul de pe front.

Ofițerul pleacă îndată, ajunge la comandament și sfârșește cine este acest Bepo și ce meserie are?

Comandantul statului major surâde când aude de bănuțala ofițerului.

— Moș Bepo? Cine nu-l cunoaște? Bărbatul erou în țere erou!

— Unde a luptat sub cine? Aci comandantul ridică din umeri.

Nimeni nu știe acest lucru. Dar, e mai presus de vreme bănuțală.

Ofițerul se întoarce din nou. Soarele e spre asfârșit, cerul albastru începe să se întunece. Copiii merg spre casă. La cîșmea, numai o femeie întăre zăvălă umple uciorul de aramă cu apă.

— Unde locuiește moș Bepo? Femeea îl arăta cu degetul casa, apoi pleacă cu ulciorul pus pe cap.

A doua zi ofițerul șade a scunsi la vre'o jumătate de kilometru de pod, într'o grădiniță lângă zid. Lângă el are undițe de diferite lungimi. Apa nu-i prea lată.

Spre seară se țvesc din rând în rând mici vapoare de hârtie. Cu răbdare aşteptă vre'o două ceasuri A prins patru. Merge acasă, le desface, le usucă; pe dânsule nimic scris.

Cercetează hârtia cu felurite ape chimice (cari descompun scrișoarea ascunsă). Nimic! — Să mă fi înșelat? se întăreabă ofițerul.

În fața lui, o hârtie îi arată că aici răul Tejo nu țace nici-o cărnitură vre'o doi kilometri, până la frontul comunist.

— Nu se poate! Așezat în scaunul său ofițerul soarbe în cealaltă țigara așezată pe scrumieră, arde singură.

Un lum albastru merge sus. Locotenentul Kosler își înaltonul și pornește spre mahalaua Aestra. Ajungând la

pod, se rezimă de marginea de piatră și privește apa. Pe lângă dânsul trec soldații ameși de băutură. Ulți cântă în gura mare, alți fac scandal.

Luna își scadă razele în apă. Valurile mici pescă la mal. Casa lui Moș Bepo este în necazul Niclo mișcare.

În depărtare se aud înaușcături rare înăbustite. Ofițerul să de 4 clasuri. Frigul îi înrase în oase.

— Se poate ca toate să fie o născocire a minții mele!

Tocmai se pregătea să pice. O mică lumina, dar numai o clipă în casa moșului. O rază s'a lurișat printr'o crăpătură oblonulul cineva a trecut cu o lumână prin dreptul caminului.

Privirea l se încordă. Îi dor o hîl de încordare. Pe un geam se o frește lungă cu o țigă în vârl. Pe apă un lucru ce ar un oă lunguleț. Treșita se trage înapoi, și lucrul acela pluge se la vale.

Ofițerul tresăle de bucurie. Nu s'a înșelat acelu. Merge acasă și doarme până a doua

zi dimineața la ora 10.

Raporteză comandantului că a descoperit spionul, dar îi trebuie câteva zile până să adune și dovezi.

Doză nopți a stat în apă cu cisme de cauciuc, așteptând să prindă lucrul lăsat prin geam.

A treia seară, tocmai când se descurajase, iacă vine pe apă un fel de ou de lemn. La fund avea o bucată de plumb greu ce l'cuț uda în apă aproape tot. În urmă avea un fel de cârmă de tablă, să nu se abată la mal.

Înăuntru, pe o bucată de hârtie, știri asupra trupelor și planurile de apărare a orașului.

La ora 3 noaptea, o patruță înconjură casa. Moș Bepo, mirat, se scoală. Se face o cercetare amănunțită, nu se găsește aproape nimic. Doar în cuștaș, o foale de tablă, câteva bucăți de plumb. E destul însă.

Puz în țări dovezilor nu mai are încotro. Oule de lemn, l'le fabrica un strungar,

care habar n'avea ia ce le înțerebul țeză. Barba lui albă cu măsuri, îi dădea un aer de bătrânețe. Bărbărit, s'a văzut că l' un om de vre'o 35 ani, unul din cei mai primejdioși spioni comuniști!

A doua zi un pluton de soldați îi împușca la marginea mahalalei Aestra.

Neculai Ursu (Totu).

(Si câte întâmplări de acestea, sfârșite zguditor de dureros, se petrec și azi pe fronturile dușmane, în Spania, în China, ori-unde e război!

Acum, pretenc, cetește încă odată dela început istorisirea aceasta și vei înțelege îndată, de ce „moș-Bepo“ avea nărvul „ciudat“ de-a merge prin cele crâșme ale satului și a bea și a cinsti cu câte-un păhărel de coniac pe soldații naționaliști cari mergeau pe front, piângându-și între ei necazurile și vorbind de locurile unde se duc și căși se duc..., de ce plătia „bine“ camera la femeea săracă cu casa aci lângă riu; de ce se înclidea „să doarmă“ și nu lăsa să vie nimeni la el, și celelalte. Erau toate apucături istețe și coperte de afurisit spion...)

Credința lor —

o minciună cât Marea-moartă!

— MARELE PROCES DELA MOSCOVA —

Foști ministri, Intâi-ministri, — Capi ai stăpânirii comuniste; Ambasadori în orașe ca Londra și Paris, — acum pe banca acuzaților, așteptându-și punerea la zid și văjuitul gloanțelor, cari să-i scape de aceea ce au ajuns!..

Zilele astea s'a judecat la Moscova un mare, cu adevărat »mare« și răsunător proces, nu mai știm al câtelea, — în care oameni sus puși ai stăpânirii roșii, sunt judecați, între săbii și baionete... Iaca cine sunt dumnealor cei chemați la răspundere:

E Jagoda, fost președinte, căpetenie, a grozavei poliții secrete rusești, care s'a jucat cu mii de vieți nevinovate, dar nesupuse destul, privirilor lui volnice și crunte. — E acolo Bucharin, cel care e tata științei comunismului, fost președinte al Internaționalei comuniste, — e Rykow, soț de muncă cu Trozky, urmașul lui Lenin, așadar un fel de vice împărat roșu...; e aci Krestinsky, fost ministru de externe, așadar îndreptător al poliției mari a țării; — e Rakovsky, fost doctor în România înainte de război, apoi trecut în Rusia și dându-se pe față dușman de moarte a țării noastre care îl ținușe la sânul ei ani mulți. În Rusia roșie a ajuns președinte al sovietelor în Ucraina și apoi ambasador (mare ministru) la Paris și Londra!, — și alți vre-o zece, tot foști miniștri, nu ori-ce tufă în margine de drum! Printre ei un fratele lui Trozky, care însă, nu și-a mințit numele, ci în vreme-ce frate-său, capul tuturor celor de sus, se zice și azi Trozky, el, fratele, își spune tot Bronștein, cum l'a chemat pe tatăl-său. E drept că acesta numele nu și-l'a schimbat, ca fratele său, dar de »bun« și credincios țării care-i ocrotește și hrănește, tot așa ca toți cei de pe banca asuzților s'a dovedit. — De toți sunt 21 de inși.

— De ce lucru sunt invinuiți? De nimic mai puțin ca aceea, că de ani de zile, erau în slujba de spioni plătiți de către țări străine, ca să le vândă acelor tainele Rusiei în fruntea căreia s'au cocoțat.

E îngrozitor și numai ca gând! Și totuși e așa! Intrebați de președintele tribunalului militar care-i ju decă, — de se știu vinovați de grozava vină ce li se pune în sarcină, — au răspuns toți, — afară de unu, — că da, e adevărat: am fost spioni plătiți de țările vecine, dușmane!

Ei au spus că Trozky, care a fost ajuns șef al

Rusiei comuniste, de-acolo din vârful scării de domnie, era spion în slujba Germaniei încă din anul 1931, iar în al șpionajului englez din 1926! — Krestinsky era spion în slujba Germaniei tot din 1921. Pe Germania o sluja pentru plată bună, pe Rusia o lingușea încât îl ridicase în scaun de conducere! Acolo el se dorea anume ca cu atât mai bine să o poată vinde! Rakovsky era în slujă șpionajului englez din 1924! După asta a ajuns el »ambasador« al Rusiei la Paris și chiar la Londra! El șpionul englezilor!..

Ceialtați tot așa, care mai de care, încât acum, când se descopere viața de mișel a lor, vezi cum acești oameni par'că numai în păcate, în crime, în vânzare, în învrăjbirea popoarelor, își găsesc toată »plăcerea« vieții! Fără de aceea, viața pentru ei nu ar avea nici-un farmec!

Și să știi, bunule și nevinovatele celor creștin, că jidan cu jidan samănă ca ou cu ou! Ori unde s'o afla, în Franța dragă lor, în Anglia, în America, pe ori care lature a pământului ei aceiași sunt: lingușitori vicleni, necredincioși, gata a te vinde pe tine creștine, pentru preț cât de mic, căci tu pentru ei nu ești decât animal de stors sau marfă de vândut!

Credeți că cei dela noi sunt mai iubitori de țară și de noi cari îi îngăduim și-i hrănim, ba-i chiar lingușim și »ncercăm tot chipul ca »dragi« să le fim?

Cel ce-i crede, fie fericit cu credința lui! Noi îi vedem pe toți, ca pe cei de pe banca acuzaților dela Moscova.

Inceput bun, care ne bucură

În ziua de 8 a lunii acesteia, la Chișinău în Basarabia, a început judecarea procesului câtorva funcționari dela finanțe, cari au fost prinși vorbind rusește în timpul slujbei!

Bun inceput! După 20 de ani dela unire, este chiar vremea să mai vorbim și graiul nostru românesc! Să fie trași în judecată nu numai cei din Basarabia, în Transilvania mai cu seamă, pare că te afii în Ungaria, de atâta vorbă unguerească ce îți astupă urechile.

Războaiele

În Spania războiul dintre frați a luat o întorsătură nouă, prin hotărârea pe care a luat-o Mussolini, de a trimite acolo cinci mii de italieni în ajutorul naționaliștilor lui Franco. Soldații au și plecat, pe vaporul cu numele »Gradisca«, care a plecat însoțit pentru pază de o patrulă de vapoare de război. Soldații italieni au fost aruncați în foc pe frontul dela Guadalajara.

În răsăritul îndepărtat, trupele japoneze au trecut peste fluviul Galben, care este apa sfântă a chinezilor. Malurile apei galbene au fost păzite de multe armii, dar japonezii, mai tari și mai bine armați, au pătruns în rândul chinezilor și numai în 2 săptămâni, au lăsat pe câmpul de bătaie o sută de mii de chinezi morți. Grozav măcel se petrece și în biata China!

Nici în Abisinia nu s'a potolit războiul. Gazetele vesteau mici ciocniri de acolo, dar lumea nu credea că poporul abisinian este atât de tare în credința sa de nu se lasă supus de italieni cu una cu două!

Ca să-i înpace pe abisineni, dl Mussolini i-a trimis fostului Negus (împărat) al Abisiniei o solie, cu următorul țârg: Împăratul să se întoarcă în scaunul său de domnie, dar să stea sub stăpânirea Italiei, așa cum este stăpânită India de englezi. Dl Mussolini i-a făgăduit a patra parte din țara Abisiniei, ca să o stăpânească fostul împărat și i-a mai făgăduit și o plată pe an, numai să-i potolească pe războinicii abisineni, cariucid și prăpădesc roada de pe câmpurile semănate.

Mândria Negusului nu a fost biruită. Dânsul a declarat, că nu va putea face nici odată un pas care să fie potrivit nădejilor poporului abisinian.

Lumea este nerăbdătoare, să vadă cum va deslega dl Mussolini nodul acestanou. Avem credința că numai bine va putea să-l deslege. Pe dl Mussolini îl cunoaștem din faptele sale trecute.

ARABII NU SE LASĂ ușor supuși — așa cum ar dori o englezii — și lupta pe care o duc ei, luptă de ascunz, pe furiș, dă multă bătaie de cap stăpânitorilor.

Gazetele vestesc, că în zilele trecute, au fost ucise în Palestina multe zeci de vieți, iar înaltul Comisar englez care a fost trimis acolo să facă împăcare, în loc de flori și urări de bun sosii, a fost înfămnat cu o bombă, care mai mal era să-l curme viața.

Noutăți

O MĂSURĂ BUNĂ PENTRU PREOȚI a luat guvernul de față. Pentru preoții aceia cari învață pe copii în școli religia. Spune comunicatul guvernului, că în trecut preoții profesori, mergeau în școală îmbrăcați în haine »civile«, adică cu îmbrăcămintea pe care o poartă toți oamenii. Ministerul școalelor a dat un ordin, ca preoții profesori să se ducă în fața copiilor, sau în ori care alt loc public (loc de vedere), numai în haina lor de cleric.

Bună măsură! Îmbrăcămintea de preot este frumoasă și alege dintre oameni pe cel care o poartă, iar purtarea ei este o mare cinste.

SPRE PUSTIRE se îndreaptă lumea, fără puțință de oprire, cu toate străduirile de pace, cu toate întâlnirile și făgăduelile cari se fac, ba că lumea leagă pace, ba că scad înarmările, și altele multe vorbe, cari s'au dovedit a fi de clacă.

De curând, un inginer american cu numele Barlow zice că a construit un aeroplan care nu este nici la chip nici la asemănare cu celelalte aeroplane, folosite în scopul războiului. Această mașină aburătoare, mașină a groazelor — poate sbura cu o înălțime de 7 kilometri și nu are lipsă să coboare la pământ 14 mii de kilometri, putând purta în hangarul său nu mai puțin de 3 mii de kgrame de bombe.

Câtă groază îl poate cuprinde pe locuitorii liniștiți ai unui oraș, când se pomenesc stropiți de ojelele morții, fără să știe și să vadă, de unde vin. Și se mai spune, că lumea se pregătește de pace!

PREA SFINȚII EPISCOPI din întreagă țară, ca cei dinăl purtători și răspânditori de îndemn la supunere și ascultare, între suferentele credincioșilor pe cari îi păstoresc, au purces la București cu toții și au depus jurământ pe Constituția cea nouă a țării. Prea fericitul Patriarh al României, a luat jurământul de credință al tuturor Episcopilor în Sfânta Patriarhie din București, după ce a fost săvârșită o slăvită și dumnezeiască Liturghie, cu rugăciuni înălțate A tot-Stăpânitorului, ca jurământul pus să l poarte pe Prea Sfinții lor și de aci înainte pe cale curată a dreptății și spre binele neamului acestuia românesc.

DELA FABRICA DE POSTAV DIN PREAJMĂR în județul Brașovului, ne sosesc vești triste: Conducătorii fabricii au vestit înainte pe 25 de funcționari, 380 de lucrători și 11 ucenici, că în ziua de 15

a lunii Martie, vor fi nevoiți să-l dea afară din lucru. Bieții slujbasi și muncitori, primejduiți să rămână fără pâine în vreme de iarnă, au scris o plângere la Inspectoratul muncii din Brașov, despre viitorul care li-se pregătește. Dela Brașov îndată au plecat în Preajmăr: Inspectorul muncii, Prefectul județului și mai mulți deregători, hotărâți să oprească scoaterea din slujbă a muncitorilor. mai toți români.

Orânduirea cea nouă pe care a făcut-o Constituția votată de curând, oprește scoaterea pripită și fără motivare dela muncă, a slujbășilor și muncitorilor. Conducătorii fabricilor dela Preajmăr au căcat astfel cel dintâi legea.

HOȚ — DE TREABĂ. Vorbă să fie, că poate să fie cineva și hoț și »de treabă«. Dar unul din București a arătat și a lăsat vorbă celui pe care l'a furat, că e cel puțin »mai de treabă« ca alții!

Ce-a făcut? A furat unui domn portmoneul în care își avea așezaji frumos și bani, dar și multe hârtii trebuitoare: un pașaport, un carnet de cale ferată, ceva certificate, scrisori și socotele toate de preț.

Ce-a făcut hoțul? A deschis frumos portmoneul, a numărât hârtiile foarte noi și bine păstrate de câte 1000 lei, altele de 500, iar lângă ele celelalte hârtii și scrisori de preț. Hoțul și-a luat numai frumoasele hârtii de 1000 și de 500, dar și portmoneul în care se găseau și acela era frumos și bun, — iar celelalte hârtii, cari pen'ru el nu făceau parale, le-a pus într'un plic și e-a aruncat într'o cutie de scrisori, — ca poate, scoțând scrisorile să le scoată și pe acelea și să le ducă celui ale cui erau.

ȚARA ÎN CARE OAMENII TRĂESC MAI MULT

... este tot Turcia. Vorba, să trăiești cât turcul, pare că se adeverește din spusele unei gazete de acolo, care a publicat de curând o statistică (socoteală) despre câți turci au trecut vârsta de 100 de ani.

În partea de răsărit a Asiei mici, scrie ziarul, trăesc cei mai mulți oameni de 100 de ani, dintre cari unii au trecut chiar de 150 de ani. În toată Turcia trăiesc în clipa de față 6240 de »sutari« din cari 30 au 150 împliniți. Lucru de mirare este faptul că dintre cei trecuți de o sută de ani, nu mai puțin de 4000 sunt femei!

Să te păzească Dumnezeu de soacre în Turcia!

Faceți și pe cunoscuții dvs. să se aboneze la